Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Зійдуть мої пісеньки,
як рута,
Неначе ряст,
розквітнуть навесні.
І як я вже буду позабута,
То цвістимуть
пісеньки мої.

Марійка ПІДГІРЯНКА

39 (559)
17 вересня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ІДЕЯ ДО ПРОГРАМИ КАНДИДАТА

Часом складається враження, що ми таки якийсь дивний народ, навіть схильний до садомазохізму. А може, це рудимент вкоріненої радянщини, якої ніяк не позбудемось? Як уже в далекі радянські часи американський фермер Гарст говорив любителеві кукурудзи Микиті Хрущову: ви самі створюєте собі труднощі і з ентузіазмом їх долаєте. А простіше, намагаємось штани одягти через голову.

Оце щойно іванофранківці з подивом побачили, з яким натхненням чи-то влада, чи-то претенденти на неї взялися ремонтувати вулиці й двори. Заасфальтували нарешті й вулицю Галицьку, ще й міст через Бистрицю Солотвинську. Щоправда, не встигли містяни й гості натішитись тим дивом, як оті «спеціалісти» враз згадали, що потрібно замінити вщент понищені бордюри та ще й терміново відремонтувати несучі конструкції мосту, які ось-ось можуть не витримати навантаження. Зрозуміло, руйнуючи відбійними молотками, кирками, а й екскаваторами щойно вкатане асфальтове дорожнє полотно. Всі дивуються, обурюються, куди дивилася і чим думала, якщо взагалі думала, ота «мудра» керівна голова, даючи команду на укладання асфальту. А я собі так гадаю: а може, така технологія закатування грошей в дорогу?

Але взагалі я запрошую поміркувати над іншим. Свого часу кілька разів був у Румунії, а випадало це якось під осінь, і спостерігав, що сади там ломились від слив, яблук, грушок... Але селяни не викидали їх, а збирали у великі посудини для бродіння... Виявилося, що попри державну заборону гнати самогон, у кожному селі в сільській раді було з десяток самогонних апаратів. Їх сільський війт видавав на кілька днів в оренду тому чи іншому господареві. А останній мав натомість як плату віддати сільській раді певну кількість сливовіци. Війт чи голова збирав її і передавав за плату на горілчані заводи для подальшої переробки. Отак просто вирішувалась проблема використання ресурсів селянських господарств і поповнення бюджету сільських громад.

Оце днями побував у Білих Ославах. Прекрасне, чудове село, справді рай земний, як писала Марійка Підгірянка. І яблуневих садів там, як, зрештою, у кожному селі, – на всіх обійстях. Яблуні, груші, сливи зародили, як ніколи, і ніхто тому врожаю дати ради не може. Він опадає, пропадає, стає перегноєм. А тим часом батьки шукають у своїх худих гаманцях гривні, аби дати дитині на той же дорогучий сік, який часом і соком не буває. І так є не рік, не два, а чверть століття нашої Незалежності. І нема на те ради.

Веду до того, чому б у кожному селі, селищі, а то й місті не зорганізувати кооператив із приймоу плодів землі української. І нічого особливого не треба. Він би мав мати якесь приміщення, яких у селах чимало стоїть пусткою і руйнується. Встановити б там соковитискач, який можна і в кузні виготовити. І зорганізувати збір плодів. І хай не живими гривнями, а за якийсь відсоток соком він міг би розраховуватись зі здавачами. Скажімо, зранку фургончик їде селом і забирає мішки з плодами, а завтра віддає плату соком. Вигода всім: господар має натуральний сік, переробники – і сік, і пектин, який так цінується у харчовій і кондитерській промисловості в усій Європі. Та в черзі за ним стояли б.

Не претендую на патентування ідеї і з надією передаю її претендентам на посади голів рад, старост, депутатів усіх рівнів. Реалізуйте! Зустрівши її і план реалізації у програмі будь-якого кандидата, точно віддав би за нього голос. Зрозуміло, до доброго діла мали б насамперед долучитись просвітяни, згадавши своє давнє гасло: свій до свого – по своє.

Зрештою, подивімось на справу з точки зору влади, яка постійно обіцяє створення нових робочих місць. Так чи інакше у такий спосіб кілька людей у кожному селі таки мали б роботу, хоч і сезонну. А вже не говорю про те, що сировинний ресурс, який роками просто пропадає, міг би служити людям. Не у всіх же дві руки ліві і не всім господарям пороблено.

Богдан ВІВЧАР

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

ДЛЯ ВКРАЇНИ ВІРНО ЖИЙМО

У СЕЛІ БІЛІ ОСЛАВИ ВІДБУЛОСЯ ВШАНУВАННЯ ЦЬОГОРІЧНИХ ЛАУРЕАТІВ ПРЕМІЇ ІМЕНІ МАРІЙКИ ПІДГІРЯНКИ ОБЛАСНОЇ «ПРОСВІТИ»

Славне і красиве село Білі Ослави. Особливо красивим стало воно десь в останнє десятиліття. Тут чи не кожна кам'яниця нова й ориґінальна за архітектурою, природно вписується у навколишній гірський ландшафт. А в часи юної Марійки Підгірянки, яка тут народилася 1881-го року, не було жодної цегляної будівлі. І лише на межі XIX–XX століть тут збудували першу кам'яницю-плебанію для місцевого пароха о. Івана Городиського з цегли, яку таки ж і виробляли в селі. Нині у цій давній реставрованій будівлі – музей знаної в Україні й світі поетки і вчительки, освітянки і просвітянки. Саме тут вересневого сонячного недільного дня після Служби Божої в церкві Успення Пресвятої Богородиці й Зачаття Праведною Анною Пресвятої Богородиці зібралося чимало білоославчан на урочисте дійство вшанування цьогорічних лауреатів премії імені їхньої землячки, ініційованої обласною «Просвітою».

Гостей з усіх-усюд нашого краю біля порогу музею хлібом і сіллю зустрічають юні господарі села. Затим усі разом покладають квіти до пам'ятника поетці. І завідувачка відділу культурно-масової роботи НД «Просвіта» Михайлина Боднар розповідає про життя і вшанування відомої землячки. Меморіальні дошки встановлені на Білоославській та Уторопській школах, де Марійка вчилась і вчителювала, її ім'я носить обласний театр ляльок. У Тлумачі й Білих Ославах діють музеї, а в 1992-му Івано-Франківське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» заснувало обласну просвітянську премію імені Марійки Підгірянки у номінаціях «Література», «Публіцистика», «Мистецтво» і «Просвітня робота». Лауреатами цієї престижної премії є білоославчани Василь Левицький і світлої пам'яті Василь Слезінський.

Промовець Михайлина Боднар представляє цьогорічних лауреатів. А це – Богдан Березицький, Іванна Байда-Слободян, Світлана Кавчук, Тамара Лейб'юк, Марія Турчин, Леся Шмигельська, музичний гурт «Струни Орфея».

Отож білоославчанка **Тамара Лейб'юк** – переможниця у номінації «За просвітянську діяльність». Вона – член НСЖУ, заслужений журналіст України, нагороджена грамотою Верховної Ради, медаллю «За заслуги перед Прикарпаттям», багатьма грамотами, подяками. А сьогодні додалася ще одна. Вона стала лауреатом премії імені Марійки Підгірянки, – говорить М. Боднар. Вона згадує її світлої пам'яті батька Петра Поварчука, який за Польщі очолював білоославчанську читальню «Просвіти», товариство «Луг», по війні був засуджений сталінським режимом, відбував покарання в АР Комі.

У батьківській оселі в Білих Ославах Тамара Лейб'юк-Поварчук створила домашній музей старожитностей. Чимало цінних раритетних експонатів передала в сільський музей Марійки Підгірянки. Задля здійснення давньої мрії білоославчан – спорудження пам'ятника славній землячці Марійці Підгірянці, ініціювала створення у 2012 році громадської організації «Рідне наше село». І коштом громади краю – освітян, працівників культури – прекрасний пам'ятник народній учительці та поетесі урочисто відкрили 13 липня 2014 року на подвір'ї музею. А ще лауреатка редаґує газету

(Чит. 3 стор.)

Івано-Франківське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ОНД «Просвіта» 20 вересня (неділя) 16.00

ЗАПРОШУЄМО НА ТВОРЧИЙ ВЕЧІР

Просвітянина, поета, письменника, члена НСПУ,

СВЯЩЕНИКА РОМАНА ПАНЬКІВА

Івано-Франківське обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Верховинське районне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ОНД «Просвіта» 21 вересня (понеділок) 16.00

Обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка започаткувало новий просвітянський проект «Звіти-огляди міських і районних об'єднань».

Заходи відбуваються в рамках реґіональної цільової програми «Просвіта: XXI століття», затвердженої обласною радою.

Тож запрошуємо на День Верховинської «Просвіти».

У ПРОГРАМІ:

«Просвіта» Верховинщини: день за днем. Здобутки і перспективи»,
виступи просвітянських колективів художньої самодіяльності,
виставка колекцій одягу Гуцульського краю.

ПАМ'ЯТЬ

І СЕРЦЕ ЩЕМИТЬ ВІД БОЛЮ...

Перший в Україні музей Небесної сотні відкрили в Івано-Франківську. В ньому представлені експонати, що розповідають про події Революції гідності, особисті речі майданівців. А в художніх композиціях – атмосфера тих трагічних днів.

Перші відвідувачі – іванофранківці, родичі загиблих Героїв Небесної сотні, євромайданівці, учасники російсько-української війни на сході, представники міської влади і духовенство були щиро вражені емоційним переданням героїчного духу Майдану через експонати – предмети побуту мешканців, саморобну зброю і засоби захисту – кийки, дерев'яні щити, бочки, каски тощо. Органічно у тло експозиції внесено фотографії, зроблені під час подій зими 2013–2014 років, особисті речі людей, їхні малюнки, листи з польової пошти, мистецькі інсталяції та ще багато цікавого.

Як розповів автор ідеї музею, іванофранківський художник Роман Бончук, робота над його створенням тривала майже рік. Ініціаторові допомагали волонтери і громадський активіст, батько Героя Небесної сотні Ігор Гурик, який передав особисті речі сина Романа.

«На збирання експонатів було витрачено багато часу та зусиль. Хочу подякувати студентам-волонтерам, які допомагали в роботі, а також усім родичам Героїв Небесної сотні. Саме вони приносили нам речі з Майдану...», – сказав художник. А ще він висловив думку, що музей не буде статичним, а постійно змінюватиметься і вдосконалюватиметься.

Внутрішній інтер'єр розписував прикарпатський художник Володимир Прокопишин. Він створив і кілька арт-об'єктів для експозиції. Як розповів живописець, у своїх роботах спробував відтворити ангелів з Майдану, які постали у боротьбі за ідею вільної України.

«Для мене було великою честю долучитися до створення такого музею. Під час роботи мені необхідно було відчути дух Майдану, передати його за допомогою образотворчого мистецтва», – сказав Володимир Прокопишин.

Один із перших відвідувачів – майданівець Сергій Сікоринський на псевдо Сухарик розповів, що споглядаючи експозицію, він ніби знову поринув в

атмосферу того часу. На його переконання, творцям експозиції справді вдалося передати відвідувачам музею трагічність тих подій.

«Чіпляє за живе, скажу відверто. Важливо, щоб ми у своїх серцях не забували, за що велася ця боротьба, за що була принесена така велика жертва. Одне людське життя – то велика цінність, не кажучи вже про десятки і сотні полеглих на Майдані. Гадаю, наше суспільство зробить належні висновки з пережитого. Маю таку надію», – сказав Сергій Сікоринський.

Новостворений музей освятили священики, передавши його під духовну Господню опіку.

Н. К.

ГОЛГОФА

ВАСИЛЬ СТУС: КРІЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК

(Продовження. Поч. у № 38)

Тут каралися також українці Іван Гель, Василь Курило, Семен Скалич (Покутник), Григорій Приходько, Микола Євґрафов. Отже, як і в кожному політичному таборі, українці становили більшість його «континґенту». У цьому справжньому «інтернаціоналі» провели багато років литовці Балнс Ґаяускас та Вікторас Пяткус, естонці Енн Тарто і Март Ніклус, латвієць Ґунар Астра, вірмени Азат Аршакян і Ашот Навасардян, росіяни Юрій Федоров, Леонід Бородін. Більшість із цих людей були відомими правозахисниками і діячами національно-визвольних рухів, а звільнившись вони стали політиками і громадськими діячами. У радянської ж влади вони були ООР – «особливо небезпечними рецидивістами». Було там кілька «особливо небезпечних злочинців», яким смертна кара замінена була 15-ма роками ув'язнення (звинувачені у співпраці з німецькими окупантами, один – у шпигунстві).

Фактично це був не табір, а тюрма з наджорстоким режимом утримання. Якщо в кримінальних таборах рецидивістів виводили в цехи робочої зони, то ми й працювали в камерах через коридор. Прогулянки нам давалося годину на добу в оббитому бляхою дворику 2 на 3 метри, заснованому згори колючим дротом, а на помості – наглядач. З наших камер було видно тільки огорожу за 5 метрів від вікна і вузеньку смужку неба. Огорож різного типу сім, у тому числі дроти під напругою. У периметрі заборонена зона становила 21 метр. Харчування наше коштувало 24–25 рублів на місяць, вода іржава та смердюча. Ми стрижені, як раби єгипетські, увесь наш одяг зі смугастої тканини. Побачення нам належалося одне на рік, пакунок до 5 кг – один на рік після половини терміну, та й тих старалися позбавити. Дехто з нас роками не бачив нікого, крім співкамерників і наглядачів. Робота – прикручувати до шнура праски панельку, в яку вкручується лампочка. Робота не важка, але її багато: невиконання норми, як і будь-яке порушення режиму, каралося карцером, позбавленням побачення, пакунка, ларка (щомісяця дозволялося додатково купити продуктів на 4–6 рублів). «Злісних порушників режиму» карали ув'язненням в одиночці на рік, переведенням у тюрму на три роки. За генерального жандарма Андропова, 1983 року, до Карного кодексу було введено статтю 183-3, за якою систематичні порушення режиму каралися додатковими п'ятьма роками ув'язнення – уже в кримінальному таборі. Так що відкривалася перспектива довічного ув'язнення, а надто – швидкої розправи руками кримінальників.

Проте найтяжче було витримувати психологічний тиск. Якщо в сталінські часи, коли винищувалися цілі категорії населення, непридатні для будівництва комунізму, кинутою на перетворення в табірний пил людиною влада більше не цікавилася, то в наш час винесений судом вирок не був остаточним. У наш час уже рідко хто потрапляв у політичні табори «нізащо». Це були активні люди, які звільнившись, могли повстати знову. Тому влада пильно стежила за кожним, визначала значущість особи, її потенційні можливості – і відповідно до неї ставилася. Це була свого роду експертиза: вивчали тенденцію розвитку (чи занепаду) тієї чи тієї особи і вживали запобіжних заходів, щоб з неї не виросло більшої для держави небезпеки. З цього погляду український поет і правозахисник Василь Стус справді становив особливу небезпеку для російської імперії, яка маскувалася назвою СССР. Стус, разом з іншими правозахисниками, справді підривав російський комуністичний тоталітарний режим, який лицемірно називався радянською владою. І вона таки впала – вичерпавши свої економічні можливості, не витримавши воєнного протистояння з Заходом, зазнавши ідеологічного краху. Ми боролися на цьому фронті – ідеологічному. І ми перемогли. 1991 року російська імперія зазнала краху.

Василь ОВСІЄНКО,
лауреат премії ім. В. Стуса

(Далі буде)

ПРОСВІТЯНСЬКО-ПЛАСТОВА СПІВПРАЦЯ

ВИХОВУВАТИ ПРОВІДНИКІВ

Верховинські просвітяни активно співпрацюють у царині національно-патріотичного виховання молоді зі львівським пластунами Національної скаутської організації України. Добрий початок просвітянсько-пластової співпраці зроблено під час під час приїзду на Верховинщину пластунки-сеньйорки зі Львова Оксани Яблонської. Вона презентувала для учнівської молоді верховинських загальноосвітніх шкіл і Красноїлівської ЗОШ І–ІІІ ступенів власну книжку «Золота серединка», або Справжні таборові пригоди».

Після зустрічі з просвітянським активом району, головою Верховинської районної ради Іваном Маківничуком, керівництвом відділу освіти райдержадміністрації вирішено пришвидшити створення скаутської організації «Пласт» і в нашому районі, яка покликана сприяти всебічному патріотичному вихованню української молоді на засадах християнської моралі, виховувати юнаків і дівчат свідомими, відповідальними й повноцінними громадянами національної і світової спільнот, провідниками українського суспільства.

Створенню скаутської організації «Пласт» передує досить відповідальна навчальна підготовка кадрів виховників. За сприяння львівської пластунки Оксани Яблонської уже два організаційно-навчальних вишколи пройшла вчитель-просвітянка Верховинської ЗОШ-інтернату І–ІІІ ступенів Лілія Грималюк, яка разом із вихователем-методистом цієї школи, головою первинного осередку «Просвіти» навчального закладу Ларисою Вахновською є координаторами створення скаутської організації в середовищі шкільництва на Верховинщині.

Цього літа на базі школи-інтернату зроблено перший крок на шляху до створення «Пласту» в районі. З 8 по 19 червня тут діяв оздоровчо-патріотичний табір «Пласт». Пластовому руху навчалися школярі загальноосвітніх шкіл – творчо обдарована учнівська молодь, переможці районних та обласних шкільних олімпіад, майбутні скаути краю. Їм назавше запам'ятаються історико-краєзнавчі експедиції Гуцульщиною і Прикарпаттям, теренові ігри, тренінґи, майстер-класи, екологічні акції, благодійно-патріотичний флешмоб «Привіт, солдате український», а також незабутня поїздка до музею Провідника національно-визвольного руху ОУН–УПА Степана Бандери у Старий Угринів.

Ґрунтовний почин зроблено. Отож вважаємо, що з нового навчального року до виховного процесу справжніх патріотів України у національно-патріотичному дусі обов'язково долучиться на верховинських теренах новостворена скаутська організація «Пласт».

Люба ВЕРЕЖАК, *член Правління Верховинського райоб'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка*

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Не користуєшся – віддай потребуючим

В Івано-Франківську АТП-0928 почало встановлювати контейнери, в яких можна залишити одяг, взуття, книжки та іграшки.

У такий спосіб разом із «Карітасом» реалізується соціальний проект «Допоможи ближньому».

Окрім контейнерів, згадані речі можна залишити і в офісі організації по вулиці Крихівецькій, 102. Передбачається, що і розподілом зібраних речей займатиметься «Карітас».

І на хворих збагачуються

Прокуратура Івано-Франківської області розпочала кримінальне провадження за фактом розтрати майже 170 тисяч бюджетних гривень для закупівлі неякісного масла в Івано-Франківську обласну клінічну лікарню.

Встановлено, що службові особи двох місцевих суб'єктів господарювання постачали в Івано-Франківську обласну клінічну лікарню для харчування хворих масло вершкове, яке не відповідає стандартам ДСТУ, повідомляє прес-служба прокуратури.

Відомості про подію внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за ч. 4 ст. 91(Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем) КК України.

Але яка мораль у тих постачальників, які навіть на тяжкій біді своїх співвітчизників намагалися збагатитися.

Дорогі вибори

Вибори мера в Івано-Франківську обійдуться чи не у двісті тисяч гривень.

Система народного контролю «Слово і діло» в рамках спецпроекту «Обрані» вирішила розібратися, у скільки українцям обійдуться місцеві вибори і яка вартість реєстрації кандидатом у мери.

За даними Центральної виборчої комісії, стати кандидатом у мери міста Угнів Львівської області коштує всього 36 гривень, а поборотися за крісло мера в столиці України коштує майже 104 000 гривень, інформує «Слово і Діло».

Крім того, Київ лідирує за вартістю підготовки й проведення місцевих виборів. Всього з бюджету піде 2 мільйони 127 тисяч 496 гривень, а найдешевше вибори міського голови обласного центру коштуватимуть жителям Ужгорода – 92 тисячі 426 гривень.

Відтак вибори міського голови в Івано-Франківську обійдуться у 178 тисяч 861 гривень. Хоч хто його нині точно порахує.

Не пали траву і листя

Міський голова Івано-Франківська Віктор Анушкевичус закликав жителів міста і приміських сіл не спалювати суху траву, листя і побутове сміття.

За словами мера, під час спалювання сухої трави, листя, побутового сміття, а особливо пластику, в повітря виділяється величезна кількість канцерогенів. А канцерогени призводять до виникнення такого важкого захворювання, як рак.

РЕЗОНАНС

АРЕШТУВАЛИ ВЗІРЦЕВОГО ГРОМАДЯНИНА

Був час, коли я зрозумів: Януковича повело, він став неадекватний.

Він думав, що підтримки Путіна достатньо, на народ можна не вважати.

Чим для нього це закінчилося, ми знаємо.

Тепер повело владу, яка прийшла на хвилі протесту проти Януковича. І мова не тільки про порушника 10 ст. Конституції Авакова.

Ось Яценюк. Прем'єр, який має два відсотки підтримки людей, мусив би піти у відставку. Якщо, звичайно, він чесна й адекватна людина. А він вирішує не йти на місцеві вибори, щоб офіційно це не засвідчувати. Один депутат із «Народного фронту» на 1-му Національному каналі радіо на початку вересня заявив, що «Народний фронт» оці два відсотки «АБСОЛЮТНО не хвилюють»...

Ви уявляєте, яка перспектива чекає нас, якщо «радикальні реформи» здійснює прем'єр, якого не підтримує 98 відсотків народу? До речі, це опитування проведене до 1 вересня, до нового підвищення цін...

Та й Порошенко вважає, що йому досить підтримки Заходу і на народ можна не вважати. Тому й вирішив закручувати гайки і посадили тих, хто може почати новий Майдан.

Арештувавши взірцевого українського громадянина Юрка Сиротюка, влада перейшла червону межу. Далі мовчати не можна. Я особисто, хоч і не політик, переходжу в опозицію до режиму Порошенка–Яценюка–Авакова.

Роман КОВАЛЬ,
президент Історичного клубу «Холодний Яр», член Національної спілки письменників України, член Національної спілки журналістів України, академік Академії наук вищої освіти України

Від редакції. У характеристиці на Юрка Сиротюка, яку Роман Коваль подав до Печерського суду, зазначено, що Юрій – людина ідейна, самовіддана і жертовна. Він один із небагатьох українських діячів, який власні інтереси завжди підпорядковував громадським і державним. Він пожертвував кошти на вшанування героїв-холодноярців та розстріляних москалями богданівців.

Юрко завжди готовий прийти на допомогу. Ще будучи народним депутатом, він використав свою відпустку не для відпочинку в Єгипті чи Туреччині, а для боротьби на передовій на Донбасі як простий козак.

Юрій Сиротюк – хоробрий, чесний і шляхетний чоловік. Скромний, доброзичливий і врівноважений. Так, коли йдеться про захист України, він – гарячий та імпульсивний.

Юрій Сиротюк – взірцевий громадянин України. Якщо таких людей саджатимуть за ґрати, то багато людей перейде в опозицію до нинішньої влади.

ЖИТТЯ «ПРОСВІТИ»

ДЛЯ УКРАЇНИ ВІРНО ЖИЙМО

(Поч. на 1 стор.)

«Рідне село Білі Ослави», пише вірші, які зібрала у збірку «Мереживо осені», у якій пишається своєю причетністю до села, в якому народилася, і зізнається: «Я серед тих, хто батьківщину має».

Заступник голови, відповідальний секретар ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Михайло Січка вручає почесну нагороду лауреатці.

У номінації «За просвітянську діяльність» премії удостоєна **Світлана Кавчук.** Вона – директор Тишківської ЗОШ І–ІІІ ст. з 1983 року, є активним членом осередку «Просвіти» з перших днів його створення, ініціатором та організатором численних акцій, які відбуваються в селі. За її сценаріями і за участі проходять урочисті вечори, сільські віча, святкові дійства до пам'ятних дат. Пані Світлана налагодила тісну співпрацю сільського осередку «Просвіти» з церковними громадами, громадськими організаціями з вирішення проблем села. Впродовж трьох каденцій обиралась депутатом Городенківської районної ради, є членом виконкому Тишківської сільської ради, почесним громадянином села. Має численні нагороди, є «відмінником освіти України», їй присвоєно високе звання «заслужений працівник освіти України».

Отож за результатами рейтинґу навчально-виховної роботи і діяльності первинного осередку «Просвіти», Тишківська школа має одні з найкращих показників у районі щодо навченості й вихованості учнів. А ще Світлана Михайлівна, вчитель української мови й літератури, володіючи мистецьким даром, відновлює народні звичаї і традиції з танцювальним колективом, яким керує. Він був учасником свят рідної мови і культури у Харкові, Дніпропетровську, Тернополі, знімався у фільмі «Мандри по Україні». Вона ще й співає в ансамблі «Чисте джерело». Ось уже двадцять років на Різдво у Тишківцях гостюють діти зі східних областей України, зокрема у свою сім'ю приймає дітей і вчителів. І її нагорода, яку вручає М. Січка, й квіти та оплески присутніх – заслужені.

– Рожнятівське районне об'єднання «Просвіти» висунуло на присудження премії Марійки Підгірянки в галузі літератури книжку поетичних творів **Лесі Шмигельської** «Всеобрій», – провадить далі М. Боднар. – Ця книжка – ще одна творча вершина поетеси. Вона є свідченням зрілості авторки та її поетичного слова. Творчість Лесі Шмигельської високо оцінили Дмитро Павличко, який рекомендував її в Спілку письменників України, відомі майстри слова Євген Баран, Ольга Слоньовська, Світлана Йовенко, Петро Засенко та інші.

Тематично Леся Шмигельська – в колі світоглядно-естетичних зацікавлень. Це й інтимна лірика з особливим проминально-жіночим бринінням і глибинним відчуттям жіночих втрат, громадський пласт – не пафосний, а індивідуально-болісне усвідомлення невдоволення суспільно-державним буттям:

Ілюзія намовлених огнів,
Коли горить минуле й невідоме,
Коли надія гіркне до оскоми
І день, що подарований мені –
Це всього-на-всього
лиш звуки павутини.
І шал рутини...

Важливим є те, що Леся Шмигельська – активістка «Просвіти». Вона, зокрема, очолює первинний осередок товариства в рідному селі Камінь. Організовує цікаві культурно-мистецькі заходи в селі, в школі, де працює, сама бере в них активну участь.

Учасники свята вітають пані Лесю з просвітянською нагородою з вірою, що вона сягне нових вершин.

– Тепло пише про своє рідне місто вчителька-поетеса, голова осередку «Просвіти» Заболотівської школи **Іванна Байда-Слободян,** – представляє ще одного лауреата М. Боднар. – Крайнка народилася в селі Заболотів, що на Снятинщині, у вчительській сім'ї, де повсякчас утверджувалась залюбленість у рідне українське слово. Із золотою медаллю закінчила школу, навчалася на філологічному факультеті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. І вже певний час працює вчителем української мови та літератури у рідній школі.

Водночас активно долучилася до культурно-просвітницьких справ, розвиваючи традиції відродженої «Просвіти» на Заболотівщині, очолила шкільний осередок і Клуб творчих обдарувань «Молодої Просвіти».

Освітньо-просвітницьку працю тісно пов'язала з літературною діяльністю, друкуючись у районному просвітницько-мистецькому віснику «Стрітення» та інформаційно-методичному часописі «Слово», літературно-мистецькому альманасі «Прообрази», журналі «Золота пектораль», антології майданівських віршів «Небесна сотня», віснику Міжнародного поетичного конкурсу «Чатує в століттях Чернеча Гора», альманасі «Скіфія»... А ще – вона член і заступник голови районної літературно-просвітницької студії «Калинове ґроно», авторка поетичних збірок «Матусина книга» і книжки поезій, байок, притч «Вишнецвіт»...

І знову вдячні оплески присутніх.

У номінації «Публіцистика» комісія з присудження премії віддала перевагу просвітянинові **Богдану Березицькому** за книжку «В'ячеслав Чорновіл – творець української Незалежності». Пан Богдан свого часу був одним із найактивніших рухівців, піднімав український дух по всій Україні, виборюючи Незалежність, очолював Надвірнянську райдержадміністрацію, тепер – найдавнішу і наймасовішу громадську організацію – «Просвіту». І варто відзначити – активно включився в роботу.

Отож М. Січка з радістю привітав побратима-просвітянина й подякував, що той влився у просвітянські лави і працює задля розвою рідної України.

А тим часом в одному з залів музею була розгорнута виставка вишиваної Шевченкіани відповідального секретаря Івано-Франківської міської «Просвіти», лауреата премії імені Марійки Підгірянки Наталії Синиці. А поруч – представлено і виставку майстрів народної творчості Прикарпаття, просвітянок Марії Турчин і Тетяни Фіґоль.

– Особливість робіт **Марії Турчин** – це творчість у вишиванці, дизайн у створенні різних композицій в оформленні сцени під час святкувань державних і релігійних свят. Вона – авторка і виконавиця весільних рушників. А ще вишиває різними народними техніками, бісером. І цього навчає молодь, збирає, колекціонує одяг – старовинні вишивані речі, бере участь у виставках, – розповіла М. Боднар.

Лауреатка брала участь у вишиванні Рушника національної єдності, представляючи майстринь Івано-Франківщини в Ялті. Пані Марія представляла свої твори на численних виставках, удостоєна медалі «Будівничий України» ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка і багатьох інших нагород.

– За вагомий внесок у збереження самобутніх традицій і творчість у створенні різних композицій у вишивці – Рушник пам'яті Небесної сотні «Зорі Небесної сотні», пам'яті воїнів АТО «Чорна рілля ізорана», серветки «Пори року» та оригінальні весільні рушники – комісія присудила їй премію імені Марійки Підгірянки у номінації «Мистецтво», – наголосив М. Січка, вручаючи нагороду мисткині, а діти, к і кожному лауреату, – букет осінніх квітів.

А тим часом до подіуму підходять учасники літературно-мистецького гурту **«Струни Орфея»,** створеного у Верховині з ініціативи голови тамтешньої «Просвіти» Василя Нагірняка. В основу діяльності поклав відродження культурно-мистецької скарбниці корифеїв української естрадної пісні – Володимира Івасюка, Василя Зінкевича, Назарія Яремчука й інших композиторів і майстрів золотих співотворчих пісенних шедеврів нації, які зробили безцінний внесок у розвиток культури, мистецтва, духовного розвою України.

Колектив продовжує славні традиції українського естрадного мистецтва 80-их років, зокрема мистецький чин вижницької «Смерічки», інших відомих естрадних колективів, які пропаґували українську пісню, українську музику та національну культуру.

Пісні у виконанні музичного гурту «Струни Орфея» звучали у програмах обласного телебачення «Галичина», Вижницької, Снятинської, Рожнятівської та інших місцевих телекомпаній, в ефірі Національного радіо, на хвилях радіопрограм Прикарпаття і Буковини. А ще вони підкоряли сцени Народних домів, Будинків та Палаців культури Прикарпаття, Буковини, Львова, Канева у літературно-музичному проекті «Володимир Івасюк повертається». Талановиті молоді виконавці з Верховини завоювали серця глядачів і за кордоном – у Румунії, Польщі, Чехії, Словаччині.

Цього року гурт приніс українську пісню у дар самому Кобзареві на Чернечій горі у Каневі, а в одному з турів у музичному телешоу «Караоке на майдані» в Києві соліст гурту Петро Марусяк виборов перемогу. Ще з однією перемогою – лауреатською премією імені Марійки Підгірянки в номінації «Мистецтво» гурт від обласної «Просвіти» вітали М. Січка та М. Боднар.

Прикметно, що звання «Почесний громадянин с. Білі Ослави» першим отримав місцевий священик Василь Ужитчак. Він бере активну участь у житті громади, приміщення резиденції віддав під музей.

– Невдовзі ми відзначатимемо 20-річчя музею нашої славної землячки, – нагадав отець, вітаючи лауреатів. – Вона у своїх творах не лукавила, славила Бога і дотримувалась заповідей Божих, утверджуючи духовність. Маємо всі йти за нею, сповідуючи її заповіти, бо тільки духовність нації ґарантує їй щасливе майбуття.

Чи не першим відкрив для нас постать Марійки Підгірянки уродженець села світлої пам'яті Василь Слезінський. Вчитель історії присвятив своє життя дослідженню і вивченню особистості й творчості славетної землячки Марійки Підгірянки – Марії Омелянівни Ленерт-Домбровської. І свого часу він сам став лауреатом премії її імені. А на святі слово взяла його вдова Ірина Марківна.

– Василь Слезінський відкривав світові нашу землячку як вчительку, поетесу, громадську діячку і як просту українку-жінку у повсякденному житті, – сказала пані Ірина. Вона передала музею рукописи творів Марійки Підгірянки, листи до неї, а також книжку «Марійка Підгірянка у спогадах».

– Наше село справді велике, красиве і славне – у ньому проживає близько п'яти тисяч мешканців. А минулого року народилося 49 дітей, – оповів сільський голова Микола Щерб'юк. – І ми, нинішні спадкоємці нашої славної землячки, всіляко продовжуємо добрі традиції, створивши громадську організацію «Рідне наше село», видаючи газету «Рідне село Білі Ослави». Словом, життя в селі вирує і наповнюється українським змістом...

Лауреатів вітали голова місцевої «Просвіти», завуч школи Валентина Щерб'юк, голова Рожнятівського РО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Любомир Михайлів та інші. А потім усіх учасників свята, білослав чан щедро обдарував піснями незабутнього Володимира Івасюка та його побратимів гурт «Струни Орфея». Улюблені мелодії линули над долами й горами, нагадуючи всім, що ми були, є і будемо на цій землі.

Богдан ВІВЧАР

Під час урочистостей

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

Правління і Рада Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка з приємністю вітають голову обласної організації Спілки офіцерів України генерал-хорунжого

ІВАНА ЛАЗОРА

з поважним ювілеєм.

Шановний Іване Максимовичу, знаємо Вас як патріота України, що стояв і стоїть за її Державність, Незалежність і працює для організації захисту Вітчизни від посягань аґресора, мобілізуючи до важливої справи всіх офіцерів краю. А ще Ви – щирий друг «Просвіти» і нашої спільної просвітянської ідеї – національно-патріотичного виховання молоді, яку спільно і реалізуємо.

Зичимо козацького здоров'я, успіхів на ниві утвердження воїнського духу нації.

Многих і благословенних літ.

З роси і води!..

Від Правління і Ради ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка голова Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

* * *

Просвітяни Івано-Франківського міського об'єднання ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка щиросердечно вітають з днем народження голову товариства

БОЙКА ВАСИЛЯ СТЕПАНОВИЧА

– громадсько-культурного діяча, видатного вченого, доктора технічних наук, професора ІФНТУНГу, академіка й лауреата Української нафтогазової академії, заслуженого діяча науки і техніки України.

Шановний професоре Василю Степановичу, під Вашим керівництвом просвітяни міста з часу відродження та становлення Української держави працюють для згуртування й патріотичного спрямування української молоді та інтеліґенції міста, розвою її соціального і культурного життя, відновлення історичної пам'яті та відродження національних традицій. Вагомою є Ваша підтримка конкурсів «Історія і Просвіта», «Хто краще знає мову, культуру та історію рідного народу» та зустрічей-диспутів із просвітянськими родинами.

Щира подяка за видані Вами підручники, словники, книжки, наукові праці, виступи з лекціями на наукових конференціях на Батьківщині й за кордоном, де Ви представляєте Україну.

Ваша підтримка, досвід, наполегливість, творче горіння, ерудиція та високий професіоналізм, принциповий підхід до виконання просвітянських справ щодо реалізації комплексних програм «Просвіти» активізує і сприяє покращенню роботи нашого товариства.

Хай збудуться Ваші найзаповітніші мрії, помножиться віра в українську націю, як віра господаря у своїй державі!

Многих і благословенних літ!

З роси і води!..

За дорученням Правління ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка заступник голови товариства Орест ПУТЬКО, відповідальний секретар Наталія СИНИЦЯ

ЗНАЙ НАШИХ!

І В КРОСІ – ПЕРШИЙ

У Тернополі, на міському озері, відбулися змагання з кросу на 9,25 км – «Озеряна-2015», присвячені Дню фізичної культури і спорту та 24-ій річниці Незалежності України. Ці Всеукраїнські змагання, в яких цьогоріч взяли участь понад півтори сотні любителів бігу з різних куточків України, проводяться вже 19 років поспіль.

Успішно виступили на них наші краяни. Івано-франківець Василь Кричун здобув золоту медаль, а Петро Морикот із Тлумача – срібну. Після процедури нагородження організатори змагань частували учасників кавунами та медом.

Н. К.

ІМЕНОСЛОВ

ТАЄМНИЦІ ІМЕНІ

ГАРАСИМ

Наймення Гарасим тепер зустрінеш не часто. Однак донедавна воно було досить популярним, про що, зокрема, свідчить цілий гурт прізвищ, похідних від цього імені та його пестливих чи коротких форм (Гарасименко, Герасименко, Гарасимчук, Гарасимович, Гаращук – від Гарасько, Гарас тощо). Свій родовід це наймення веде з грецьких земель, певніше з Візантії, де воно було внесено в різні «святці». В перекладі українською мовою ім'я означає шановний, поважний, гідний шани.

ФЕСТИВАЛІ

ГУЦУЛИ ФЕСТИВАЛИЛИ

Ось уже протягом 22 років проводять Гуцульські фестивалі в одному з міст Гуцульщини. На них збираються її жителі, щоб віддати шану своїй історії і традиціям та відчути гуцульський дух.

Цьогоріч Гуцульський фестиваль пройшов у місті Надвірна. Хоч і весь день лив дощ, він не завадив людям радіти й веселитись. На фестиваль зібралось багато жителів і гостей Надвірни, які підтримали свято. Від центральної площі аж до стадіону вирував великий яскравий ярмарок, де майстри різних ремесел демонстрували свої роботи.

Та на ярмарку можна було не тільки милуватися витворами мистецтва, а й взяти участь у майстер-класах із їх створення. Хтось сідав за гончарний круг, інший пробував тонкощі ремесла художнього розпису по склі.

Тішив усіх і лицар в обладунках. Охочим сфотографуватись навіть дозволяв потримати меч. А ще можна було придбати різноманітні вишиванки, ткані вироби, вироби з бісеру, плетені речі, народні ляльки, кераміку ручної роботи. Дивувало розмаїття виробів із деревини, шкіри та інші мистецькі твори майстрів Гуцульщини.

Потішили виступами на концерті, присвяченому фестивалю, а також Дню міста і професійному святу нафтовиків, гурти народного гуцульського танцю і співу нашого краю.

А в неділю, 13 вересня, в рамках фестивалю відбувся гала-концерт і нагородження переможців фестивалю та передача естафети Міжнародного гуцульського фестивалю у Рахівський район (Закарпаття). Саме там зберуться гуцули наступного року.

Голова Всеукраїнського товариства «Гуцульщина» Дмитро Стефлюк, голова Асоціації органів місцевого самоврядування реґіону Гуцульщини Ярослав Кікінчук вручили подяки за активну громадську діяльність та особистий внесок у підготовку і проведення Гуцульського фестивалю голові райдержадміністрації Олександру Кенізу, голові райради Василю Поповичу, міському голові Зіновію Андрійовичу та іншим. Під час фестин відбувся збір коштів для українських військових. Було зібрано понад п'ять тисяч гривень, які передадуть на потреби війська.

ПРОЕКТИ Й ІНІЦІАТИВИ

НАВЧИТИ ЛІДЕРІВ

У Бурштині пройшла лекція на тему «Оформлення та подання проектної пропозиції» для місцевих громадських лідерів. Захід є частиною ініціативи «Проектний менеджмент для лідерів районних та сільських молодіжних громадських організацій», що реалізується Івано-Франківською обласною організацією «Молода Просвіта» за підтримки управління молоді і спорту Івано-Франківської облдержадміністрації.

Подія зацікавила як членів неурядових об'єднань, так і представників студентського самоврядування, викладачів навчальних закладів. Кожен вважав за потрібне занотувати ті аспекти, які будуть важливими для отримання коштів на реалізацію задумів саме їхньою організацією чи ініціативою. Що таке ґрант, де шукати інформацію про можливе отримання ґрантових коштів, як показати власні напрацювання донору, визначення проблематики, оформлення кошторису – усе було детально розглянуто під час жвавого спілкування лектора з аудиторією.

Начальник відділу в справах молоді і спорту Бурштинської міської ради Галина Олексин зазначила, що особливо актуальною отримана інформація буде саме для молоді, адже бурштинські учні, студенти активно шукають себе та прагнуть самореалізації.

Такі ж лекції протягом осені заплановано і в інших районних центрах Прикарпаття, про що буде оголошено в пресі та соціальних мережах.

«Ми ставимо перед собою мету навчити лідерів молодіжних громадських організацій, діяльність яких спрямована на розвиток району та сільської місцевості, плануванню власної діяльності, заходів, довготривалих кампаній, проектів для становлення громадянського суспільства та покращення існуючої ситуації», – прокоментувала керівник ІФ ОО «Молода Просвіта» Євгенія Бардяк.

Н. К.

СТАТИСТИКА

ЗВІДКИ ГРОШІ

До місцевих бюджетів Івано-Франківщини надійшло майже 1,4 млрд. гривень податкових платежів.

Як повідомили в Головному управлінні ДФС в Івано-Франківській області, до місцевих бюджетів у січні-серпні 2015 року надійшло 1384,3 млн. гривень податкових платежів, що на 246,2 млн. гривень більше, ніж у відповідному періоді минулого року.

Традиційно, основним джерелом наповнення місцевих бюджетів, як і в попередні роки, залишається податок на доходи фізичних осіб, сьогодні його питома вага в загальних надходженнях – майже половина – 49 відсотків. За 8 місяців поточного року надійшло 675,4 млн. гривень цього податку. Однак, у зв'язку з законодавчими змінами, а саме зменшенням питомої частки зарахування ПДФО до місцевого бюджету, в порівнянні з минулим роком надходження цього платежу зменшились на 105,6 млн. гривень.

Наступними за рівнем надходжень стали: плата за землю – 174,5 млн. гривень, що на 43,5 млн. гривень більше ніж в аналогічному періоді минулого року; екологічний податок – 158,5 млн. гривень, що на 105,1 млн. гривень більше; єдиний податок – 143,3 млн. гривень, що на 41,6 млн. гривень більше; податок на прибуток підприємств – 17,8 млн. гривень, що на 16,9 млн. гривень більше.

Також місцеві бюджети поповнились 17,3 млн. гривень за рахунок плати за ліцензії на право оптової та роздрібної торгівлі алкогольними напоями і тютюновими виробами, 10,7 млн. гривень податку на нерухоме майно, 1,2 млн. гривень туристичного збору.

За користування лісом, надрами й водою прикарпатці заплатили до бюджету більше 32,9 млн. грн. Зокрема, частка рентної плати за використання лісових ресурсів найбільша – 21,1 млн. гривень. За використання надр місцеві бюджети отримали 6,1 млн. гривень та за спеціальне використання води 5,7 млн. гривень.

Крім цього, у січні-серпні п. р. забезпечено надходження 135,9 млн. грн. акцизного податку з роздрібного продажу суб'єктами господарювання підакцизних товарів.

ОГОЛОШЕННЯ

Щовівторка з 15 вересня на Вічевому майдані (біля фонтану) відбувається «Духовний майдан», присвячений 150-ій річниці митрополита Андрея Шептицького.

Початок о 18.00

Організатори: громадсько-християнський рух «Клич», ГО «Українська молодь – Христові», спільнота «Милосердя»

ВТРАТИ

Івано-Франківські обласне і міське об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, первинний осередок «Відродження», друзі, колеґи висловлюють щире співчуття рідним і близьким з приводу смерті активіста-просвітянина, викладача фізики, голови осередку «Відродження» товариства «Просвіта», члена Клубу української інтеліґенції ім. Б. Лепкого

БОРОДАЙКЕВИЧА Дмитра Тимофійовича (07.10.1926–11.09.2015).

Народився Дмитро Бородайкевич у с. Олешів Тлумацького району в багатодітній релігійній патріотичній селянській родині. Закінчив Станіславський учительський інститут (1946) і Львівський педагогічний інститут (1950) за спеціальністю «вчитель фізики та математики».

В 1951–1960 роках працював завідувачем Конюшківської середньої школи, де на основі результатів педагогічної та учнівської ґуртківської роботи випустив книжку-посібник на допомогу вчителям у позакласній роботі – «Питання політехнізму в позакласній роботі».

В 1960 році Д. Бородайкевич переходить на роботу в Івано-Франківськ у СШ № 16, а згодом – у СШ № 2. У 1965 р. Д. Бородайкевича запрошують на посаду асистента кафедри фізики Івано-Франківського медичного інституту. В 1973 р. виступав з науковою доповіддю в Дніпропетровському університеті. Керівники зборів наполегливо вимагали виступати тільки російською, але Бородайкевич з трибуни пояснив, що він виступає в Україні, де українська мова є державною і не треба її зневажати. Зал уважно вислухав і щиро аплодував доповідачеві. Він включається у громадську діяльність, обстоюючи права української мови бути господинею в рідному краю.

В 1990–1991 роках Д. Бородайкевич виїжджав із групами патріотів у східні області України – Київ, Чернігів, Дніпропетровськ та інші міста для зустрічі з громадянами, пропаґуючи право України на самостійність і незалежність. В 1997 р. Д. Бородайкевича обирають головою Івано-Франківського міського осередку «Відродження» ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта». Під його керівництвом члени осередку активніше взялись за просвітянську роботу, він організував збір грошей на побудову Тарасової церкви в Каневі.

За сумлінну патріотичну роботу ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка та обласне і міське об'єднання неодноразово нагороджували Д. Бордайкевич похвальними грамотами й подяками.

Сумом, горем і тугою наповнені наші серця й болить душа за людину, яка так любила життя, витворювала навколо себе атмосферу добра. Важко змиритися з тим, що немає її серед нас. Висловлюємо щире співчуття родині та близьким покійного.

Хай вічна світла пам'ять збережеться в наших серцях!

С. ВОЛКОВЕЦЬКИЙ, В. БОЙКО, П. АРСЕНИЧ, Н. СИНИЦЯ, просвітяни осередку «Відродження»...